

Comentariul literar al episodului testamentar din balada haiduceasca Toma Alimos

Episodul testamentar se incadreaza in al V-lea moment al baladei (Moartea haiducului) si cuprinde urmatoarele versuri:

a) "D-alelei, murgutule, d-alelei, dragutule, ce-am gandit,
am izbandit, dar si ceasul mi-a sosit.

b) Sapa-mi groapa din picior
si-mi aternejfanisor,
iar la cap si la picioare
pune-mi, pune-mi cate-o floare;;
la cap floare
de bujor
sa mi-o ia mandra cu dor;
la picioare
busuioc sa ma planga mai cu foc.

c) Apoi, mare, sa te duci, drumu-n codri sa apuci,
pan'la Paltinii Trasniti, .
unde-s fratii popositi! . Nimeni fraul sa nu-ti puie,
nici pe tine sa se suie,
far' d-un tanar sprancenat
si cu urme de varsat,
cu par lung si galbior,
care-mi este fratior,
fratior de vitejie,
tovaras de haiducie.
Numai el fraul sa-ti puie
si pe tine sa se suie;
tu sa-l porti si pe el bine, cum m-ai purtat si pe mine ..."

Idei, sentimente, mijloace artistice:

Episodul testamentar este un monolog (asemanator cu testamentul ciobanului moldovean din balada pastorală "Miorita").

a) Conștient că "ceasul care lovește" nu mai avea răbdare, haiducul îi lasă murgului năzdravan sarcina îngropării. În puține cuvinte, Toma Alimos rezumă o viață în care gândul s-a potrivit cu fapta ("Ce-am gândit/ am izbandit"), dar sugestivă rămâne încărcătura filosofică a textului: ideea că omul

este muritor, ca vine o vreme cand ii soseste "ceasul" implinirii destinului omenesc ("dar si ceasul mi-a sosit").

Folosirea diminutivelor ("murgutule", "dragutule") atesta legatura dintre haiduc si murgul sau, idee pe care o intalnim in toata creatia populara.

b) Ca si pastorul harazit mortii ("Miorita") Toma Alimos ii cere animalului prieten sa-i officieze ritualul intoarcerii in natura: groapa sa-i fie sapata in codru, florile de pe mormant sa-i aminteasca "mandrei" de cel disparut, fanul asternut in noul "pat" sa-i inmiresmeze somnul.

in acest mod, contopirea haiducului cu codrul (atat de des pomenita in doine) se va prelungi in eternitate. Florile care urmau sa-i fie plantate pe mormant, amintesc de bocetele in care viata omului este comparata cu viata scurta a florilor.

Fragmentul este construit pe baza paralelismului si a repetitiei.

c) Ultima dorinta se refera la ,fratii" de haiducie, carora murgul va trebui sa le duca trista veste. Unul dintre acestia este infatisat intr-un scurt portret realizat cu ajutorul repetitiei si al diminutivelor ("tanar sprancenat/ si cu semne de varsat", "cu par lung si galbior,/ care-mi este fratior").

Acest "tovaras" intru ale flintei, va trebui sa continue ceea ce Toma nu incheiase, adica misiunea haiducului.